

**ОВАЈ ЛИФЛЕТ
ЈЕ НАМЕЊЕН
ЖРТВАМА
ТРГОВИНЕ
ЉУДИМА:
ИНФОРМИШИТЕ СЕ О
СВОЈИМ ПРАВИМА И
ПОДРШЦИ КОЈУ
МОЖЕТЕ ДА ДОБИЈЕТЕ**

Превенција и борба против трговине
људима у Србији

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

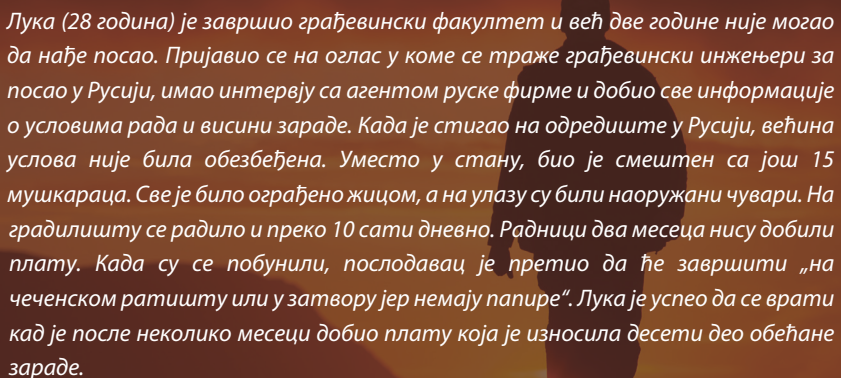

ШТА ЈЕ ТРГОВИНА ЉУДИМА?

Трговина људима је озбиљно кривично дело и кршење људских права, и забрањено је и домаћим законима, као и међународним правом. Трговина људима је облик модерног ропства. Ово кривично дело постоји када трговац људима користећи силу, превару, претњу, контролише другу особу у циљу сексуалне, радне или неке друге врсте експлоатације. Трговина људима може да се деси у граду у коме живите, али и у неком другом месту или другој земљи. Жртвом трговине сматра се чак и особа која је првобитно пристала на рад или је под принудом починила неко кривично дело док је била у ланцу трговине људима.

КАКО ДА ЗНАТЕ ДА СТЕ МОЖДА ЖРТВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА?

Ако вас неко приморава (или вас је приморавао) да радите против своје воље или у условима на које нисте пристали, или ако не можете својевољно да одете, можда сте жртва трговине људима. Ту сте се нашли док сте тражили посао или путовали у иностранство или у други град из неког другог разлога – могуће је да су вас обманули око врсте посла који ћете радити, одузели вам новац, пасош/личну карту, и кроз насиље или претњу насиљем према вама, члановима ваше породице или особама које волите, натерали вас да у тој ситуацији останете.

Лука (28 година) је завршио грађевински факултет и већ две године није могао да нађе посао. Пријавио се на оглас у коме се траже грађевински инжењери за посао у Русији, имао интервју са агентом руске фирме и добио све информације о условима рада и висини зараде. Када је стигао на одредиште у Русији, већина услова није била обезбеђена. Уместо у стану, био је смештен са још 15 мушкараца. Све је било ограђено жицом, а на улазу су били наоружани чувари. На градилишту се радило и преко 10 сати дневно. Радници два месеца нису добили плату. Када су се побунили, послодавац је претио да ће завршити „на чеченском ратишту или у затвору јер немају папире“. Лука је успео да се врати кад је после неколико месеци добио плату која је износила десети део обећане зараде.

Као жртва трговине људима, имате одређена права и можете добити подршку без обзира да ли сте држављанин/ка Србије и независно од тога где се трговина људима одиграла:

ПРАВО ДА БУДЕТЕ ИНФОРМИСАНИ

Имате право да знате све о свом правном статусу, својим правима и поступцима који су од значаја за вашу ситуацију. Такође имате право да будете обавештени о свим врстама и програмима помоћи које вам стоје на располагању.

ПРАВНА ПОМОЋ

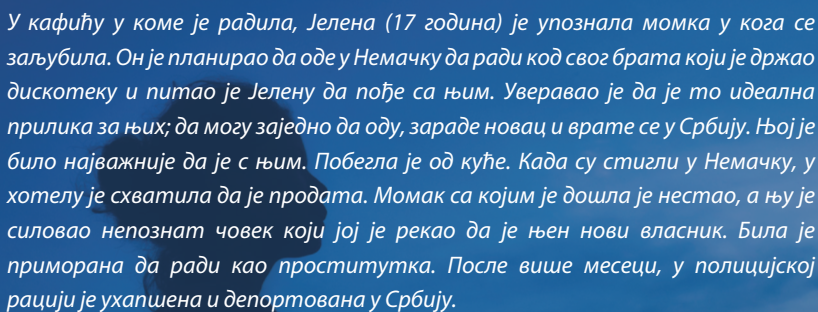
Имате право на одговарајућу правну помоћ у свим поступцима у вези са трговином људима, што ће вам помоћи да разумете и остварите своја права и интересе.

Иако се кривично дело трговине људима гони по службеној дужности, имате право да ваш адвокат буде присутан у свим фазама поступка, као и у свим приликама када ви дајете исказ. Улога вашег адвоката је да штити ваша права, да вас информисе о вашој улози у поступку, да брани ваше интересе и да осигура да су ваша становишта узета у обзир. Ово је посебно важно код остваривања права на накнаду штете.

ПОМОЋ ПРЕВОДИОЦА

Ако не говорите или не разумете добро српски језик, имате право на преводиоца и на то да вам се све информације, а пре свега оне које се тичу ваших права, дају на језику који разумете.

Право на преводиоца вам је гарантовано у комуникацији са свим институцијама и пружаоцима услуга током целокупног трајања вашег опоравка.

У кафићу у коме је радила, Јелена (17 година) је упознала момка у кога се заљубила. Он је планирао да оде у Немачку да ради код свог брата који је држао дискотеку и питао је Јелену да пође са њим. Уверавао је да је то идеална прилика за њих; да могу заједно да оду, зараде новац и врате се у Србију. Њој је било најважније да је с њим. Побегла је од куће. Када су стигли у Немачку, у хотелу је схватила да је продата. Момак са којим је дошла је нестао, а њу је силовао непознат човек који јој је рекао да је њен нови власник. Била је приморана да ради као проститутка. После више месеци, у полицијској рацији је ухапшена и депортована у Србију.

ПРАВО НА ПЕРИОД ОПОРАВКА И РЕФЛЕКСИЈЕ

Имате право на период опоравка и рефлексije у трајању од 3 месеца, тј. на време које вам је потребно да започнете опоравак и одлучите да ли желите да сарађујете са полицијом. Током овог периода, имате право на сву помоћ која вам је потребна.

Никоме није дозвољено да врши притисак на вас да учествујете у откривању и кривичном гоњењу трговаца и њихових помагача, али ако случај пријавите, морате учествовати у кривичном поступку као сведок.

ПРАВО НА ХУМАНИТАРНИ БОРАВАК

Ако нисте држављанин/ка Србије и ваш боравак у Србији није на неки други начин регулисан, полиција може да вам дозволи привремени боравак из хуманитарних разлога.

Можете добити привремени боравак од 90 дана безусловно или до годину дана ако се одлучите да сарађујете са полицијом и правосудним органима у истрази и кривичном поступку против трговца или других особа које су учествовале у вашој експлоатацији. Право на хуманитарни боравак имате и ако би повратак у вашу земљу представљао опасност за ваш живот или безбедност. У таквим ситуацијама можете затражити и азил. Ако имате привремену дозволу боравка, можете слободно да се крећете по Србији, као и да радите у Србији.

ПРАВО НА ПРИВАТНОСТ

Имате право на заштиту ваше приватности и идентитета.

Нико не сме да открива ваше приватне податке без вашег пристанка. Јавни тужилац и ваш адвокат могу да захтевају да суђење у коме учествујете као сведок буде затворено за јавност.

ЗАШТИТА ВАШЕ БЕЗБЕДНОСТИ КАО СВЕДОКА/ОШТЕЋЕНОГ

Ако одлучите да сведочите у кривичном поступку, имате право на заштиту сведока, као и да се са вама поступа достојанствено и с поштовањем. Такође, можете тражити статус посебно осетљивог сведока.

Полиција и суд су дужни да вас заштите од претњи, увреда, застрашивања и сваког другог напада током и након истраге и суђења. Ако је неопходно, суд може да тражи од полиције да примени посебне мере заштите. Јавни тужилац и ваш адвокат могу од суда да траже да вам се додели статус посебно осетљивог сведока због ваших година, искуства, здравственог стања и других околности. То значи да можете да сведочите у посебним условима (без сусретања са трговцем, у одвојеној просторији, преко видео линка итд.).

ПРАВО НА КОМПЕНЗАЦИЈУ

Имате право на накнаду штете коју сте претрпели у ланцу трговине људима, што подразумева материјалну штету, душевну бол, страх, повреду части, угледа, слободе, права личности, достојанства итд.

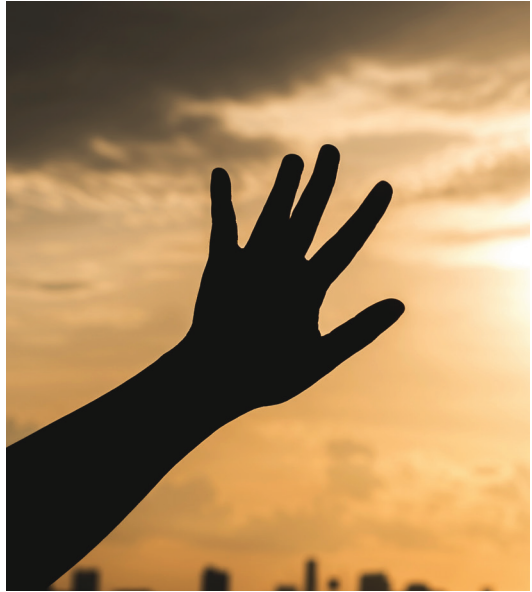
КОМПЕНЗАЦИЈУ МОЖЕТЕ ДА ТРАЖИТЕ НА ДВА НАЧИНА:

У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Ваш адвокат увек треба да истакне имовинскоправни захтев, у коме је јасно наведен износ компензације коју тражите. Ви у сваком случају учествујете као сведок/оштећени у кривичном поступку. Док прикупља доказе против трговца, јавни тужилац може (али није обавезан) да прикупи и доказе који ће потврдити нематеријалну штету коју сте претрпели. Међутим, у пракси суд обично упућује жртву да право на компензацију оствари кроз парнични поступак.

У ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Ваш адвокат подноси тужбу за накнаду штете против трговца. У парничном поступку, ви имате улогу тужиоца и не можете имати статус посебно осетљивог сведока као у кривичном поступку. Обично морате поново да прођете кроз вештачења која сте пролазили и у кривичном поступку и да дајете исказ о ономе што вам се догодило, тј. да доказујете да сте претрпели штету. Овај поступак може покренути свако ко се сматра оштећеним у року од три године од настанка штете или, ако је штета проузрокована кривичним делом, у року за који застарева кривично гоњење или само дело. Ако одлучите да покренете парнични поступак, обратите се за подршку невладиним организацијама које пружају помоћ жртвама.

После шест месеци принудне проституције, Милици је полиција помогла да се спасе од трговаца. Вратила се кући. Било ју је срамота. Није имала подршку породице. У контакту са државним службама и невладиним организацијама почела је да се опоравља. Дали су јој психолошку подршку, ангажовали терапеута, помогли јој да ванредно заврши школу и пружили неопходну правну помоћ у судском поступку. Суђење је трајало три и по године, али она је имала адвокатицу која је стално била с њом. Није било лако, али трговци су на крају осуђени. После је, захваљујући помоћи коју је имала, покренула и парнични поступак и успела да добије накнаду штете. Није био велики износ, али је успела да врати дугове и да отвори радњу. Труди се да јој буде добро.

ПРАВО НА ПОВРАТАК (РЕПАТРИЈАЦИЈУ)

Ако желите или морате да се вратите у земљу у којој сте живели пре него што сте дошли у Србију, државни органи Србије су дужни да омогуће ваш повратак без

непотребног и неоправданог одлагања и водећи рачуна о вашој безбедности.

Ако немате неопходна документа, органи ваше државе су дужни да вам их издају како бисте могли да се вратите.

ПСИХОЛОШКА ПОМОЋ

Искуство трговине људима може оставити тешке последице по ментално здравље жртве. Како бисте се лакше изборили са проблемима, болом, страхом и другим негативним емоцијама, имате право на психолошку помоћ на начин који вама одговара - од психолошког саветовања и подршке до психотерапије, што ће вам помоћи да

поново преузмете контролу над својим животом и живите живот какав желите.

МЕДИЦИНСКА ПОМОЋ

Имате право на бесплатне здравствене услуге које су обухваћене обавезним здравственим осигурањем без обзира да ли сте држављанин/ка Србије или не. Невладине организације могу да покрију трошкове здравствених услуга, прегледа, процедура и лекова чак и кад немате здравствено осигурање или ако вам је неопходно да неку услугу добијете брже него што је то могуће у државном систему здравствене заштите.

СМЕШТАЈ

Ако немате где да живите или није безбедно да се вратите кући, имате право на смештај у склоништу за жртве трговине људима или у неком алтернативном смештају. Ако сте малолетни или врло млада особа, можете да добијете смештај и у хранитељској породици.

Смештај у државним установама социјане заштите организује Центар за заштиту жртава трговине људима. Невладине организације које пружају помоћ жртвама трговине људима некад нуде могућност самосталног живота уз подршку током периода који вам је потребан да пронађете посао од кога ћете се издржавати.

(РЕ)ИНТЕГРАЦИЈА И СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА

Као жртва трговине људима, имате право на информације о свим програмима који вам помажу да се вратите у свакодневни живот, а нуде различите активности, едукације и обуке, подршку у проналажењу запослења и подршку да пронађете и прикључите се програмима који одговарају вашим потребама.

Ове програме обично воде невладине организације. Сваки актер који вам пружа подршку је дужан да те обавести о програмима (ре)интеграције и социјане инклузије који постоје.

Ова брошура не служи као правни савет и није замена за тражење правног савета.

Брошура је припремљена уз помоћ заједничких средстава Европске уније и Савета Европе. Ставови изражени у њој ни у ком случају не одражавају ставове Савета Европе или Европске уније.

**АКО ИМАТЕ ЈОШ НЕКО ПИТАЊЕ ИЛИ СУ ВАМ ПОТРЕБНИ ПОМОЋ И ПОДРШКА,
МОЖЕТЕ ПОЗВАТИ:**

**Центар за заштиту жртава
трговине људима**

Телефон:

+381 63 610 590

centar@centarzztlj.rs

www.centarzztlj.rs

ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

НВО АСТРА – Акција против трговине људима

СОС телефон: +381 11 785 0000

0800 101 201*

sos@astra.rs

www.astra.rs

*БЕСПЛАТАН БРОЈ (САМО ЗА ПОЗИВЕ ИЗ СРБИЈЕ)

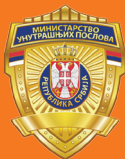
**Министарство унутрашњих послова
Дирекција полиције
Управа криминалистичке
полиције**

Телефон:

+381 11 247 1019

+381 64 724 1019

ukp@mup.gov.rs

НВО Атина

Телефон:

+381 61 63 84 071

office@atina.org.rs

www.atina.org.rs

Савет Европе је водећа организација за људска права на континенту. Има 47 држава чланица од којих су 28 чланице Европске уније. Све земље чланице Савета Европе потписале су Европску конвенцију о људским правима, сачињену у циљу заштите људских права, демократије и владавине права. Европски суд за људска права врши надзор над применом Конвенције у државама чланицама.

www.coe.int

Европска унија је јединствено економско и политичко партнерство 28 демократских европских земаља. Њени циљеви су да за својих 500 милиона грађана обезбеди мир, просперитет и слободу у једном правичнијем и безбеднијем свету. Како би се ови циљеви остварили, државе чланице Европске уније установиле су тела која руководе Европском унијом и усвајају законску регулативу. Главна тела су: Европски парламент (који заступа грађане Европе), Савет Европске уније (који представља владе држава чланица) и Европска комисија (која заступа заједничке интересе Европске уније).

<http://europa.eu>

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

SRP